

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS NARĖS
AISTĖS ŽILINSKIENĖS**

**VERTINIMO IŠVADA
DĖL TELŠIŲ APYGARDOS NR. 40 RINKIMŲ KOMISIJOS 2020 M. LAPKRIČIO 26 D.
PROTOKOLINIO SPRENDIMO NR. 2-13 „DĖL KANDIDATĖS Į LIETUVOS
RESPUBLIKOS SEIMO NARIUS RIMANTĖS ŠALAŠEVIČIŪTĖS GALIMO LIETUVOS
RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ ĮSTATYMO 5¹ STRAIPSNIO 1 DALIES NUOSTATŲ
PAŽEIDIMO“**

2021 m. balandžio 8 d. Nr. 3-61 (1.2)
Vilnius

Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) gavo 2020 m. lapkričio 26 d. Telšių rinkimų apygardos Nr. 40 rinkimų komisijos (toliau – Telšių ARK) protokolinį sprendimą Nr. 2-13 „Dėl kandidatės į Lietuvos Respublikos Seimo narius Rimantės Šalaševičiūtės galimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalies nuostatų pažeidimo“, kuriuo patvirtinta Telšių ARK sudarytos tyrimo grupės 2020 m. lapkričio 25 d. išvada „Dėl kandidatės į Lietuvos Respublikos Seimo narius Rimantės Šalaševičiūtės galimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ str. 1 d. nuostatų pažeidimo“. Šioje išvadoje konstatuojama, kad Rimantė Šalaševičiūtė pažeidė Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalyje įtvirtinto draudimo papirkti rinkėjus ir balsavimo teisę turinčius asmenis.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 3 dalimi ir Rinkėjų galimų papirkimo atvejų tyrimo ir vertinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos 2017 m. vasario 23 d. sprendimu Nr. Sp-47 „Dėl Rinkėjų galimų papirkimo atvejų tyrimo ir vertinimo tvarkos aprašo ir Metodinių rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), 40 ir 41 punktais, teikiama išvada dėl Telšių ARK 2020 m. lapkričio 26 d. protokolinio sprendimo Nr. 2-13 „Dėl kandidatės į Lietuvos Respublikos Seimo narius Rimantės Šalaševičiūtės galimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ str. 1 d. nuostatų pažeidimo“ (toliau – Tyrimo išvada).

1. Tyrimo objektas

1.1. Vyriausiosios rinkimų komisijos Telšių ARK persiųstas 2020 m. spalio 5 d. Lietuvos žurnalistų draugijos Vilniaus skyriaus pirmininkės Sofijos Daubaraitės skundas, kuriame prašoma ištirti ir įvertinti, ar Rimantė Šalaševičiūtė, tuometė Seimo narė ir Lietuvos ir valstiečių žaliųjų sąjungos kandidatė Telšių vienmandatėje ir daugiamandatėje rinkimų apygardose, kalbėdama Telšių dramos teatro scenoje 2020 m. spalio 3 d. vykusiame Tarptautinei pagyvenusių žmonių dienai skirtame renginyje, kurį organizavo Telšių rajono savivaldybė ir Lietuvos pensininkų sąjunga „Bočiai“ bei šios sąjungos Telšių skyriaus pirmininkas Kajetonas Šliogeris, ir pareiškusi, kad ji „Bočiams“ dovanoja dovaną – ekskursiją į Lietuvos Respublikos Seimą ir kad dovana jau yra

nupirkta“, taip pat kad „Bočiai“ galėsia vykti į ekskursiją tuoj po Seimo rinkimų“, nėra rinkėjų balsų pirkimas.

2. Atlikto tyrimo procedūrų vertinimas

2.1. Telšių ARK tyrimo grupė sudaryta nepažeidžiant Aprašo 16 punkto reikalavimų.

2.2. Tyrimas atliktas Aprašo 24 punkte nustatytais terminais.

2.3. Telšių ARK tyrimo grupės 2020 m. lapkričio 25 d. išvados ir Telšių ARK 2020 m. lapkričio 26 d. protokolinis sprendimas Nr. 2-13 VRK perduoti Aprašo 34 punkte nustatytais terminais.

2.4. Tyrimo metu apklausti ne visi asmenys ir ištirti ne visi įrodymai, galėję turėti reikšmės priimant sprendimą. Dėl to VRK papildomai kreipėsi į Seimo narę Rimantę Šalaševičiūtę dėl įvykio aplinkybių paaiškinimo bei Lietuvos Respublikos Seimo kanceliariją dėl ekskursijų vedimo tvarkos ir konkrečios tuometės Seimo narės Rimantės Šalaševičiūtės organizuotos ekskursijos Telšių „Bočių“ skyriaus nariams.

3. Tyrimo metu nustatytos sprendimui priimti reikšmingos faktinės aplinkybės

3.1. 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinė kampanija prasidėjo 2020 m. balandžio 10 d.

3.2. Rimantė Šalaševičiūtė buvo atstovaujamoji politinės kampanijos dalyvė (politinės partijos (Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos) keliama kandidatė).

3.3. Lietuvos pensininkų sąjungos „Bočiai“ pirmininkas Kajetonas Šliogeris paaiškino Telšių ARK, kad 2020 m. spalio 3 d. renginyje, skirtame pagyvenusių žmonių dienai paminėti, kandidatė į LR Seimą Rimantė Šalaševičiūtė pranešė, jog dovanoja „Bočiams“ dovaną – ekskursiją į LR Seimą. Telšių „Bočių“ skyriaus nariai šia dovana pasinaudojo ir 2020 m. spalio 21 d. vyko į ekskursiją į LR Seimą. Vyko 27 nariai. Autobusas buvo pasamdytas iš A. Jazdausko įmonės, įskurusios Telšiuose.

3.4. Kazys Lečkauskas, kuris taip pat dalyvavo 2020 m. spalio 3 d. renginyje Telšių Žemaitės dramos teatre, paaiškino Telšių ARK, kad Rimantė Šalaševičiūtė, sakydama sveikinimo kalbą, pažadėjo, jog nesvarbu, kokie bus rinkimų į LR Seimą rezultatai, po jų vis tiek bus suorganizuoti Telšių „Bočių“ delegacijai ekskursiją į LR Seimą.

3.5. Atsakydama į VRK paklausimą (reg. Nr. 1-542(1.5), LR Seimo kanceliarija 2021 m. kovo 22 d. paaiškino, kad Seimo lankytojų centras organizuotoms lankytojų grupėms ir ne mažesnėms kaip 10 asmenų pavienių lankytojų grupėms organizuoja nemokamas ekskursijas į Seimą. Ekskursijos trukmė – 1,5 val. Registracija vyksta elektroniniu būdu.

2020 m. spalio 20 d. surengta ekskursija Telšių rajono pensininkų sąjungos „Bočiai“ grupei. Paraiška dėl ekskursijos atsiųsta el. paštu.

3.6. Rinkimai į LR Seimą vyko 2020 m. spalio 11 ir spalio 25 dienomis.

3.7. Seimo narė Rimantė Šalaševičiūtė 2021 m. kovo 23 d. atsakymuose VRK paaiškino (reg. Nr.1-600(7.9), jog 2020 m. rugpjūčio mėn. pabaigoje ji tapo Lietuvos pensininkų sąjungos Telšių skyriaus „Bočiai“ nare. Tradiciškai kartą per metus organizavusi ekskursijas šios sąjungos nariams į LR Seimą. Ir 2020 m. tai dariusi naujiems sąjungos nariams, išreiškusiems tokį pageidavimą.

R. Šalaševičiūtė paaiškinimuose VRK teigia, jog 2020 m. spalio 3 d. renginyje Telšių Žemaitės dramos teatre dalyvavusi kaip Seimo narė ir LR Seimo Socialinių reikalų ir darbo komiteto pirmininkė. Sveikinimo pabaigoje pažymėjusi, jog savo pažadus įgyvendina ir ekskursiją į LR Seimą organizuosianti tik pasibaigus LR Seimo rinkimams. R. Šalaševičiūtė pažymi, jog jai 2020 m. Seimo rinkimai pasibaigė jau 2020 m. spalio 11 d., kadangi ji nepateko į antrąjį rinkimų turą Telšių vienmandatėje apygardoje, kurie vyko 2020 m. spalio 25 d.

Rimantė Šalaševičiūtė savo atsakymuose VRK pažymi, jog ekskursija į LR Seimą sąjungos „Bočiai“ Telšių skyriaus nariams vyko 2020 m. spalio 20 d. vieną valandą, ją vedė Seimo lankytojų centro biuro vyriausiasis specialistas Romas Dailidėnas, pati Seimo narė su LPS „Bočiai“ nariais susitikusi po ekskursijos Lietuvos socialdemokratų darbo partijos (toliau – LSDDP) frakcijos salėje, kurioje svečiai buvo pavaišinti arbata ir kava LSDDP frakcijos sąskaita, pati Rimantė Šalaševičiūtė už vaišes nemokėjusi. Susitikimas trukęs pusvalandį.

3.8. Rimantė Šalaševičiūtė VRK pateikė 2020 m. spalio 20 dienos sąskaitą faktūrą NAI Nr. 2233, kurioje nurodoma, kad UAB „NAIKA ir KO“ buvo apmokėtos išlaidos (470 Eur) už transporto paslaugas LPS „Bočiai“ Telšių skyriaus narių ekskursijai į LR Seimą iš Rimantės Šalaševičiūtės asmeninės banko sąskaitos.

4. Tyrimo metu atliktas teisinis ir faktinis vertinimas

4.1. Pagal Aprašo 4 punktą, rinkėjų papirkimas gali pasireikšti:

4.1.1. tiesioginiu ar netiesioginiu rinkėjų balsų pirkimu;

4.1.2. dovanų ar kitokio atlyginimo rinkėjams teikimu, skatinant rinkėją (rinkėjus) dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose (referendume) ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį, kurį numatoma kelti kandidatū, kandidatą arba kandidatų sąrašą;

4.1.3. pažadu už balsavimą atsilyginti rinkėjams po rinkimų (referendumo) turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų, visuomeninių rinkimų komitetų, kandidatų arba asmenų, kuriuos numatoma kelti kandidatais;

4.1.4. rinkėjo palenkimu už jam pačiam ar kitiems asmenims duodamus ar žadamus pinigus ar kitokias materialines vertybes bei tokio pobūdžio paslaugas ar lengvatas balsuoti už ar prieš konkrečią politinę partiją, visuomeninį rinkimų komitetą, kandidatą arba asmenį, kurį planuojama kelti kandidatū.

4.2. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad *rinkėjas yra rinkimų teisę Seimo rinkimuose turintis asmuo. Prasidėjus Seimo rinkimų politinei kampanijai, t. y. nuo Seimo rinkimų datos paskelbimo iki šio įstatymo nustatyto rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpio pabaigos, taip pat rinkimų dieną draudžiama tiesiogiai ar netiesiogiai pirkti rinkėjų balsus, dovanomis ar kitokiu atlyginimu skatinti rinkėją dalyvauti arba nedalyvauti rinkimuose ir (arba) balsuoti už arba prieš vieną ar kitą asmenį, kurį numatoma kelti kandidatū, kandidatą arba kandidatų sąrašą, taip pat žadėti už balsavimą atsilyginti rinkėjams po rinkimų turint tikslą paveikti rinkėjų valią dėl konkrečių politinių partijų ar kandidatų arba asmenų, kuriuos numatoma kelti kandidatais, ir taip trukdyti piliečiams įgyvendinti rinkimų teisę.*

4.3. Atsižvelgiant į Telšių ARK tyrimo grupės surinktus įrodymus ir papildomus, duomenis, surinktus VRK, darytina išvada, kad kandidatė į LR Seimą Telšių vienmandatėje apygardoje Rimantė Šalaševičiūtė 7 dienos iki LR Seimo rinkimų pirmojo turo dienos žadėdama Lietuvos pensininkų sąjungos „Bočiai“ Telšių skyriaus nariams Seimo politinės kampanijos laikotarpiu ekskursijas į Lietuvos Respublikos Seimą, o tarp pirmojo ir antrojo 2020 m. LR Seimo rinkimų turo, besitęsiant Seimo rinkimų politinei kampanijai, apmokėjusi 27 „Bočių“ Telšių skyriaus nariams transporto išlaidas už kelionę į Vilniuje esančius LR Seimo rūmus, suteikė materialinę naudą įgyvendindama žadėtą paslaugą, ekskursiją į LR Seimą, tokiu būdu pažeisdama Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalies nuostatas.

5. Išvada

5.1. Telšių ARK 2020 m. lapkričio 26 d. protokolinis sprendimas Nr. 2-13, kuriuo visais balsais pritarta Telšių ARK tyrimo grupės 2020 m. lapkričio 25 d. išvadai, kad Rimantė Šalaševičiūtė pažeidė Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ straipsnio 1 dalyje įtvirtinto draudimo papirkti rinkėjus ir balsavimo teisę turinčius asmenis nuostatas yra priimtas tinkamai pritaikius galiojančio teisinio reguliavimo nuostatas, tai pagrindžia ir papildomi VRK surinkti įvykio analizės duomenys.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Vyriausiajai rinkimų komisijai s i ū l o m a:

Patvirtinti Telšių apygardos Nr. 40 rinkimų komisijos 2020 m. lapkričio 26 d. protokolinį sprendimą Nr. 2-13 „Dėl kandidatės į Lietuvos Respublikos Seimo narius Rimantės Šalaševičiūtės galimo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo 5¹ str. 1 d. nuostatų pažeidimo“.